محبت خطلری

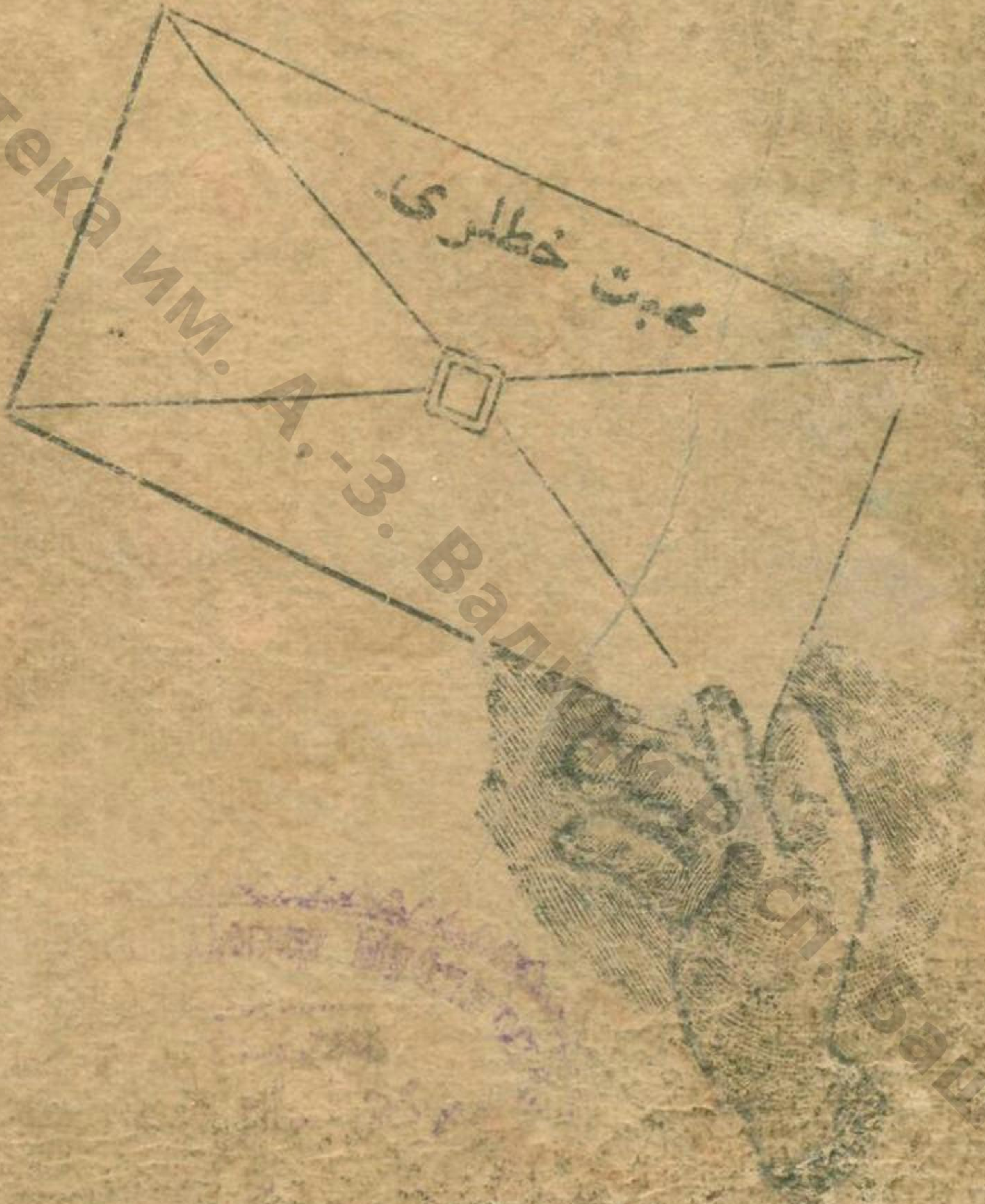

اوفا «شرق» مطبعه‌سی

ЭЛЕКТРО-ТИПОГРАФІЯ
Товарищества «КАРИМОВЪ, ХУСАИНОВЪ и Ко»
УФА.
1912 г.

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Респ. Башкортостан
P1812

Государств. Баш. Центр. Публичная
باشقردستان حوكومه‌تينگ
مه‌ركه‌ز خالق كوتوبخانه‌سى
БИБЛИОТЕКА

محبت خطلری

Национальная библиотека
имени Ахмет-Заки Валиди

اوفا، «شرق» مطبعه‌سی.

ЭЛЕКТРО-ТИПОГРАФІЯ
Товарищества «КАРИМОВЪ, ХУСАИНОВЪ и К°»
УФА.
1912 г.

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Респ. Башкортостан

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Респ. Башкортостан

محبت خطلری

محترمه طوطاش!

سز مینم بومکتوبمنی آلغاچده عجبله‌نوب بر کوله‌رسز. منم حقمده نرسه ایتورگه‌ده بلمی قالورسز. حتی «بو بر جوله‌ر میکان ئلله؟» دیب تردد ده طوررسز. واقعا، هیچ بر مناسبت وطانشلغی یوق بر کشی‌نڭ مکتوب یازووی تعجب قیلورلق اش. سزنڭ شولای تعجب ایتوب مینی جوله‌رگه حمل قیله طورغان اورنگزده بار. لکن نی اوچون بو چاقلی جسارت قیلوب مکتوب یازغانه‌نی، وموڭڭ سبب نی اوزم‌ده آرتق بلمیمن. بو اش اوزمه‌ده بیك اوی‌ات وچیت بر اش بولوب کورنه. لکن، ئلله نیندی‌ی بر کوچ شولای خط یازارغه کوچله‌ب مجبور ایته. اختیارمنی قولمدن آلا.

مینم بو مکتوبمنی آلغاچ، کولسه‌گزده، نی دیب حکم قیلساگزده اختیاراوزگزده. مین سزنڭ شولای کولووگزنی

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Респ. Башкортостан

. . . بلگانم حالده سزگه مکتوب یازونی اختیار ایتدم.
بو مکتوبنی ایك آخر چیکده، اوزمده اوزمنی توقطاته تور
غان قوت قالماغاچقنه، یازدم. سزگه مکتوب یازومنی عفو
ایتوگزنی اوتنوم اوستینه دخی بر نرسه رجاء ایتهم:
اولده بو مکتوبمنی جوابسز قالدرماوگزدر. نیچوك بولسه
ده بر جواب یازساگز مینی شادلاندررسز. سز مینی شاد
لاندررغه، مینم رجامنی یرینه یتکررگه بورچلی توگلسز.
لکن اورنسر بولسه‌ده مین شولای امید ایتهم. بیك سیره
کگنه اوچراغان وقتلرمده سزگه طانشورغه تله‌سه‌مده موفق
بولا آلمادم، توغریسی بوگاجسارت قیله آلمادم. نهایت بو مکتو
بمنی یازدم. بو اش احتمال سزنك قاراماقگزده کولکی
بر اش بولور، آچولانورسزده؛ لکن اوشانام وتکرار ایتهم
که: عفوایته‌رسز، شاید مکتوبمنی جوابسز قالدرماسسز ئلی.

عفوگزغه مغرور ناجی.

ناجی بو مکتوب نی یازوب تمام ایتکاچده تردد اچنده
قالدی. مکتوب نك اوزندن آئلاشلدیغنه کوره‌ده ناجی
بو مکتوبنی اوزی‌ده بلمگان بر قوت تأثیری آستنده یاز
دی. مکتوبنی جیبه‌رمه‌سکه کیره‌ك دیگان فکرینك برقسمینی
نیچوکده بر یاقغه قالدروب نهایت مکتوبنی جیبه‌رورگه قرار

بیردی. شوندوق جیبەردیده.

برنیچه کونلەن صوڭ ناجی اوزیننڭ بولمەسنده توبانده‌گی مکتوبنی اوقو بلەن مشغول ایدی.

حرمتلو افندی!

کوڭلم تمام باشقه برنرسه بلەن مشغول بولغان وقتده قولمه بر مکتوب کیتروب بیردیلر. بو مکتوب مینی تمام حیرتده قالدردی. مکتوبڭزنی اوقغاچ نهایت درجەده آچووم کیلسه ده تکرار اوقی تورغاچ بر آزغنه باصلدی. اوچ کون بوینچه تیران اویده یوردوم. مین سزنی چیتدن توروب هم ایشتوبکنه بلەم. تیك تورغانده برده مناسبتسز خط یازارغه سزنی نرسه مجبور ایتکاندر. توشنه آلمادم. مکتوبڭزنی جوابسز قالدرماقچی بولغان ایدم. لکن «نیچوك بولسه ده بر جواب یازه کورگز» دیب ایتوگز، ایکنچی اعتذار قیلوب صزلانووگز جواب یازارغه سبب بولا آلدیلر. شونڭ اوچونگنه جواب مقامنده بو خطنی یازدم. احتمال سز بو اشگزده معذور سگزدر. لکن میڭا بو جهت قارانغی. باشقه نرسه یازارغه قلمه قولم بارمی، تکرار ایتەم: نی مقصود بلەن مکتوب یازووگزنڭ سرینه توشنه آلمادم.

سانحه.

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Республики Башкортостан

ناجی امید ویأس ایچنده تورغان وقتده بو مکتوبنی آلوب اوقوغاچ توسی اوزگاردی اوزننك بر قزولق حس ایتدی. تکرار اوقدی. ئالله نیندی معنی‌لر چغاررغه طرشدی. طاغی مکتوب یازارغه یول بارمی؟ یوقمی؟ شو- نی اویلارغه طوتندی. «مکتوبنك آرتغوق اتفاتسزلق کورنه‌ی شونك اوچون طاغی بر مکتوب‌یازوب اوزه‌نك حالمنی عرض قیلو شاید اورنسز بولماس» دیگان فکرگه کیلوب کوب اویلاغاندن صوڭ ایکنچی مکتوبینی یازارغه کرشدی. اول اوزینڭ سویکانن، عفت دائره‌سنده چن یاراتقانن نچکه وقسقه عباره‌لر بله‌ن یازوب بلدره‌سی کیله، بر عباره، بر جمله یازه‌ده طاغی بوزه. بو اوطروونده اوزینه باشقه بر لذت طابا ایدی. اوزینڭ توب مقصودن، چن یاراطقانن، یاراطوونده حیله فلاننك بولماغانن کیسوب ایتورگه باطر چیلاق قیله آلمی ایدی. ئالله‌نی چاقلی اویلاب بر یازوب بر صزوب توبنده‌گی مکتوبنی یازدی.

محترمه سانحه!

بو مکتوبمنی آلغاچ سزنڭ طاغی بر ره‌ت آچووگز کیلووینی اوزه‌ده بیك آچق بله‌م. بو حقده اوز اوزمنی شلته قیلورغه، اوزمنی بر کیمچیلك أزله‌رگه کرشدم. مکتوب یازووم اورنسز بولوب کولکی بر اش کنه بولماسون‌دیب

Нац. библиотека им. А. З. Валиди Республики Башкортостан

اویلیمن. لکن اوزمدهگی جدی وچن برقوت سزگه خط
یازارغه قوشه، مونك ادب دائرهسنده بولغان مدنده اورنسز
توگل ایکانینه کوچلی دلیللر کیترگان بولا. بو دلیللر اوزم
نك قاراماغمده بیك کوچلی بولسهده سزگه قاراغانده
دلیللر بولورغه یاراماسینیده بلهم. مونا سزگه مکتوب
یازوومنك سببی شولغنه. طاغی ئلله نیندی سببلر بولسهده
آلارنی تعریف قیلورغه سوزلر طابا آلمیمن. سزنك آچو
قاتش یازلغان مکتوبگزنی آلغاچ بو قوت آرطدیغنه. شول
قوتنك نرسه ایکانن اوزمده تعیین قیله آلمایمن. سز مینی
چیتدنگنه کوروب بلکان کبی مینده سزنی چیتدنگنه کوروب
بلهم. اوچراغان وقتلرمده تیك بر چیت کشی رهوشلی
ایتوب قاراب کوروبکنه اوتکانم بار. شول کورو، سینك
گوزل اخلاقگزنی ایشتو کوڭلمده بر ئز قالدرغان. مونامین
شول ئز، وشول اثرنی کوڭلمدن چغاروب طاشلی آلمیمن.
شول ئز باره طورغاچ بر قوتکه ایلهندی. مینی اوزینك
اختیاری بوینچه یورته باشلادی. اوزمده بیك کوب چنلاب
بیك کوب اویلاغاندن صوڭغنه سزگه مکتوب یازارغه اویلا-
دم. تاتار یکتلرینك کورکان بر قزغه اورنسز خط یازو-
لرینی اویلاب مینده شولار کبی بولماسام یارار ایدی دیب
اویالامن. لکن مینم مقصودم آلارنقی توسلی اوستدهگی بر

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Респ. Башкортостан

فرض یوق بار اوچنگنه کون اوتکارو توگل. بلکه یوغاریده ایتکانچه اوزمده تعیین قیلوب بیره آلماغان بر قوّت تأثیرنده، عفت دائرەسنده یازلا. مین شولارنی سبب کورساتوب آلدگزده تز چوکب اعتذار قیلەم. بو اشده قباحت ونچارلقدن حسابلانسه عفو ایتگز . . . . ایندی سزگه: بو مکتوبمەده جواب یازگز دیب رجاء قیلورغه تلم بارمی، قلمم یورمی. تلەسەگز نی اشلەرسز. لکن مین معذور بر بندەگز بولدم.

اعتذار ایله ناجی.

ناجی بو مکتوبنه قارشی جواب آلور امیدنده توگل ایدی. لکن اوزی‌دورت کوزبلەن‌برجواب‌کوته ایدی. هیچ کوتمکانده توباندەگی مکتوبنی آلدی.

ناجی افندی!

بر کشیدن مکتوب آلوب قارشی جواب یازو کوگلمه ده کیلکانی یوق ایدی. سزنك مکتوبگزنی آلغاچ اوزمده زور بر آچو سیزەم. کوگلمده سزگه ثلله نیندی بر نفرت پیدا بولا. آچولانسامده مکتوبگزنی اوقغاچ کوگلمنك بر طرفنده قزغانو سیزەم، نرسەدر سزنی قزغانورغه، سزگه جواب یازارغه قوشه. چیتدن کورو بلەنگنه کوگلگزده

نیندی أز قالدی ایکان؟ شونی بلەسم کیلە. موڭارچە کوڭلمە کروبدە چقماغان اویلرغە قالدرە. شول سببلی مکتوبڭز بولماسە ایدی دیب تلی باشلادم. چونکە اوّلـگی رەوشدە طنچ راحت کون اوتکارەسم کیلە.

رجا قیلوڭزغە بناءً غنە جواب یازوچی س.

ناجی سانحەنـڭ بو جوابینی آلغاچ مکتوب یـازو یـازماو آرەسندە متردد قالدی. آنڭ وجدانی بر قزنی کوچلەکان رەوشلی ایتوب اوزینی سویدررگە تلەمی ایدی. اوزینڭ مکتوب یازوب سانحەنی بورچوون تیوشـسز بر اش ایتوب اویلای باشلادی. اوزینڭ سانحەنی یاراطوون، کوڭلندن فقط آنڭ سعادتنیگنە تلەون، مقصودی عفت دائرەسندەگنە اوزینڭ سویوون چنلەب سانحەگە بلدرو بو-لسەدە اول آنی آڭلاتورغە باطرچیلق قیلمی، یا کە آڭلا تورغە عبارەلر طابا آلمی ایدی. سانحەنڭ ایکنچی جوا-بن اوقغاچ طاغی بر مکتوب یازودن اوزینی طیا آلمادی. اختیارسز، فقط چن کوڭلی بلەن متردد بولغانی حالدە اوچنچی مکتوبینی یازە باشلادی. ناجی بو مکتوبینی آقتق مکتوب ایتوب یازارغە اویلادی:

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Респ. Башкортостан

خانم!

مینم مکتوبلرم سزگه آور یوك توسلی بولوب سزنی
بورچی وراحتسزلهندره ایکان. شولایده مین اوچنچی مکتوب
یازهمن. سوز آڭلامی تورغان نرسه ایکان دیب أیتوڭزنیده
بلهم. لکن مین اوزمنی اوزم طبیه آلماوهنی اعتذار
یوللی بلدرهم اوزمده اختیارم بولسه، یاکه اش یوقدن
بر اش بولسون دیب مکتوب یازه تورغان بولسهم ایدی
ایندی بو مکتوبمنی یازوب تورماس ایدم. بولای خط
یازوب سزنی بورچونی ناموسسزلق دیب بلور ایدم.
کورو بلهنگنه نیندی ئز بولورغه کیرهك دیسهڭز مونڭ
جوابی مینم قاشمده بیك یڭل. هم بیك ممکن بولغان اش.
بر کورو بلهن توگل، بلکه کوب مرتبه کورو بلهن قالغان
ئز.. بلهسڭز کیلسه.. آه، آور بولسهده ایتهیم: اول سز-
گه بولغان محبتم... مینم کوڭلمده سزگه معلوم بولماغان
بر محبت بارکه، مین آنی ئز دیب تعبیر ایتهم. سزنڭ
بلهن کوروب طانشمی چیت بر کشی کوینچه مکتوب یازو-
مده بتون طورمشمز عیبلی. مونا شول محبت یاڭا باشلا-
غان بولسهده مینی اوزی تلهگانچه یورته آلادر. مین
بو مکتوبم بلهن اختیارسزغه اعلان محبت ایتکان بولوب
چقدم. ایندی سز نهایت درجهده آچولانورسز. لکن سز

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Респ. Башкортостан

نڭ عفوڭزگه مغرور بولوب بویله ایتارگه جسارت ایتهم. ذاتا بو اورنسز بر جسارتده توکل. چونکه اوز اختیارمدن بولماغان نرسه ایکانینی تکرار یازغان ایدم. مین اوزم- نڭ سعادتمنی سزنی یاراطوده غنه، طوغریسی سزده گنه دیب چن کوکلمدن اعتقاد قیلغانغه کوره بو روشچه مکتوب یازوب او زمنڭ سزنی یاراطوومنی، سزگه بلدروومنی اورنسز دیب ده بلمیمن. ایکنچی برهونڭ بختسزلگینه سبب بولماو شرطی ایله هرکشی اوزینڭ سعادتنی یولنده اجتهاد قیلو ده اختیارلی دیب بلهم. ایندی مین مقصودمنی اوزمچه آچق بلدردم دیب اویلیمن. سزنڭ طرفده هیچ بر اثر بولماسه اول وقتده مین اوزمنی بختسز بر کشی دیب بلهمده موندن صوڭ سزگه مکتوب یازوب بورچماسقه وعده قیلهم. فقط میندہ همان محبتکز ئولکانچه قالاچق. احترام ایله سزدندہ آچق مرتبه جواب یازوگزنی امید ایتهم.

اسیرگز ناجی.

افندی!

برنچی مکتوبگزگه جواب یازغانمه اوکنه باشلادم. شول برنچی مکتوبگزنی جوابسز قالدرغان بولسهم احتمال مکتوبلرگز برسی آرتندن برسی دوام ایتمهس ایدی.

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди респ. Башкортостан

سز بو مکتوبڭز بلەن میڭا اعلان محبت قیلغانسز . . . بر یاقدنغنە بولغان محبتدن بلەم ضررغنە کورماسسز میکان؟... کوڭلڭزدەگی ئزنڭ نی ایکانن بلدم. لکن اول ئز مینم طرفدن بار میکان؟ شونیدە اویلاڭز. مینم اخلاق وتربیەمنی بلمایینچە بو درجە مفتونیت اظهار قیلووڭزنڭ معناسینە توشنە آلمادم. محبت تکلیف بلەن بولا تورغان نرسە توگل ایکانن شاید میندن آرتق بلە تورغانسزدر. محبت آور دیلر. هم سزدە شونی یازەسز. لکن اوز باشمە توشکاچ بو حقدە بر سوزدە أیتە آلمیمن. بر آز اویلیمن ئلی. فرصت بیرڭز. اسیر بولمی تورڭز.

سانحە.

سانحەنڭ بو مکتوبی ناجیغە بر یاقدن امید بیردی. ایکنچی یاقدن امیدسزلك طودردی. سانحە اوزینی مستقل ایتکان توسلی کورندی. اول سانحەنڭ تیزگنە ایسی کیتمی تورغان قز ایکانن بلگاچ بیگرەك مفتون بولا، آنڭ تیران عقللی بولووی بلەن حکم ایتە ایدی. ایندی مکتوب یازارغەمی، یوقمی؟. ،،بر آز اویلیمن ئلی،، دیگان سوزلرینە قاراب امیدی اوزلمەدی. طاغی مکتوب یازسە بردن اوزینڭ آقتق مکتوبم دیگان سوزینە خلافلق ایتکانن، ایکنچیدن: سانحەنڭ بر یاقدنغنە بولغان محبتدن

Национальная библиотека
имени Ахмет-Заки Валиди

بلمه‌م ضررغنه کورماسسزمی؟ دیکان ـ سوزینه‌قارشی بولغانن اویلارغه کرشدی. ناجی اختیارسزغنه توبانده‌گی مکتوبنی یازه باشلادی:

سانحه خانم!

مستهزیانه یازغان مکتوبگزنی، طوغری ایتکانده جوابگزنی آلدم. تله‌سه نیچوک یازلغان بولسه‌ده جوابگز منم قاشمده ایک عالی اورننی توته. استخفاف نظری بله‌ن بولغان بر تبسمگزده مینی شادلاندررتوسلی بولا. اعلان محبت قیلووم سزگه قاراغانده بیک غریب کورنسه‌ده اوزم برده‌عجبسنمیمن. سزگه «میکامحبت ایتگز» دیه تکلیف ایتارگه حقم یوق. هم ایتمه‌م‌ده. کوکلمه کرگان محبتگزنی اوزگزگه اعاده قیلور ایدم. اختیارمده توگل. برنچی مکتوبمه قارشی جواب یازووگزغه اوکنه‌سز ایکان... مینمچه مونده اوکنورلك بر نرسه‌ده یوق. مین باری اوزمنك محبتم بارلغینی سزگه بلدردم. اینده‌ی سز میکا مکتوب یازارغه بورچلی توگلسگز. مکتوبگزنك آخرنده «اسیر بولمی تورگز» دیب قویه‌سز. اسیر بیرلو کشینك اوز اختیارنده بولسه هیچ کم اسیر بیرلماس ایدی. ،،مینی آلدار ایچون اسیر بولدم دیب ایته‌سز،، دیکان بولسه‌گز اول وقتده بر آز یا کلشه‌سز. محبت دیکان سوزگه بیك قرین کوز بله‌ن قاراغان ره‌وشلی

كورنه‌سز . . . كوڭلمده يه‌شروب قالدرو درجه‌سنده اوزغانغه كورگنه يازدم. صوڭغى جوابگزنى آلغاچ قارشيگزدن اوتارگه ترغرى كيلدى. نرسه‌در اوقوب اوطره ايدگز. مينى كورگاچ تبسم ايتكان توسلى كورندگز. بو تبسمگز مينى مسقللاغان كبى بولدى. موننڭ تأثيرينى تعريف ايته آلماومه اشانامن. بو جلماوگزنڭ معناسن ايكى كون بوينچه اويلاب توشنه آلمادم. كيفگز كيتسه‌ده طاغى بر رەت ايشوب اوزام: سزگه بولغان محبتم مينى تمام ايزدى. سزگه كوڭللى، اوينچاق بولغان نرسه منم ايڭ مقدس بولغان بر ده‌يبرم بولدى. تبسم وقتگزده‌غى قيافتگزنى كوز آلدمه كيتروب ساعتلر بوينچه تماشا ايته‌م. دنياده بنده‌لر اميد آرقاسنده‌غنه كون كوروب، يه‌شه‌ولرينه اشانام. مونا شول اميد جسارت بيرديده بو مكتوبمنى يازدم. اوف!. . مينيده قزغانگز. رەت بلمه‌گان، تربيه كورمه‌گان، جونسز كشيلر رەتينه تزمه‌گز. عفت بلەن بولغان محبتنڭ مقدس ايكانن خاطرگزغه كيترگز.

محبت بلەن مبتلا ناجى.

ناجينڭ بو مكتوبينه قارشى سانه‌دن توبانده‌گى قسقه‌غنه جواب كيلدى:

Национальная библиотека им. А.-З. Валиди Респ. Башкортостан

ناجی افندی!

مکتوبگزنی جوابسز قالدررغه نی اوچوندر وجدانم قبول ایتمه‌دی. بلمیمن بو درجه‌ده محبت بولورمیکان؟ . . محبتنڭ آورلغندن بحث ایته‌سز. بو محبت مینم بولسه میگاده شولای آور بولوونن قورقوب چن کوچم بلن محبتکه مبتلا بولودن صاقلانامن. تبسم ایتوومنڭ معناسینه توشنه آلماغانسز. باشقه نی یازایم؟ مینی معذور کورگز! مینم هنوز محبتنڭ نی ایکانن چنله‌ب بلو یوق. اوزم شولایم جواب یازارغه تیوشلی توسلی کوره‌م. مونڭ نرسه‌دن کیلگانن اوزم بلمیمن.

سانحه.

سانحه خانم!

قسقه‌غنه جوابگزده مینی چیکسز شادلاندره. عفو ایت، مین طاغی مکتوب یازوب سزنی بورچیمن. نچکه طبیعتڭ، حساس کوڭلڭ احتمال اڭرله‌نوب بورچلا تورغاندر. مونی بیك آچق بلسه‌م‌ده مکتوب یازارغه یول قالغان توسلی بولاده مکتوب یازامن. محبتنڭ یالغان بولووینه اشانا آلمیمن. یالغان بولدیسه محبت دیب ایتوب بولمیدر. بو اش خاتون قزنی اوینچاق ره‌وشلی ایتوب

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Респ. Башкортостан

قاراغان تربیه‌سز کشیلرده‌گنه بولسه بولور. اویله کشیلرگه
چن قلبم بله‌ن نفرت ایته‌م. عفت، صداقت دائره‌سنده‌ن
بولمغان محبت سفاهت، نچارلق بولادر. جناب حق آندای
بر فکردن، یمان اویدن اوزی یراق قیلسون. یالغان
محبت بله‌ن یورگان، آلداشقان کشیلر تربیه‌سزلك ایله معروف
بر صنف خلقلر آراسنده‌ن بولا. مینم وجدانم آلای بولونی
کوتاره آلمی. آندای کشیلرنی ایڭ توبان کشیلر ره‌تینه
تزه‌من. وجدانم موندی توبانلکدن یراق ایکانن سزگه
بلدره‌سم کیله. بر عفیفه قزنی آلداشدروب ناچار حاللرگه
توشرگان، آلارنڭ کوز یاشلری آغووینه سبب بولغان
آدم صورتنده‌گی حیوانلرغه ملڭ جانم بله‌ن لعنت اوقیمن.
عادل الله آلارنڭ جزالرن بیرسون. مینم مکتوبلره‌نی بو
ره‌وشلی ناچار نیت بله‌ن یازلغانغه حمل ایتووگزنی بلسه‌م،
ئولسه‌مده‌ باشدوق مکتوب یازماغان بولور ایدم. لکن
سزنڭ بودرجه‌ده تیران فکر بله‌ن اوزگزنی طوتا بلووگزگه
تحسین ایته‌م. کشینڭ بر کولوب قاراوی، بر ایکی یول
مکتوبینه آلدانوب نی اشله‌رگه بامی یورگان فکرسز،
کیله‌چگینی اویلاماغان قزلر جمله‌سندن بولماووگزغه آفریندن
باشقه‌سوزم یوق. فقط مینم خاطرم اوچونگنه یوق محبتگزنی بار
قیلساگز، یا که بر مکتوبمنی آلو بله‌ن ،،مینده‌ سزنی شولای

Национальная библиотека им. А.-З. Валиди Респ. Башкортостан

یاراطام»» دیب یازساڭز احتمال منم محبتم بو درجه‌گه
ایرشمایوك سونار ایدی. بعض تاتار قزلرینڭ یگتلرنڭ
بر خطینی آلو بله‌ن، یایسه بر مرتبه کورشوب سویله‌شوب
اوطرو بله‌ن تجربه‌سز نیسز بر برسن ئوله‌ر درجه‌سنده
یاراطشقان بولوب آلدانشولرینی اوزمده یاراطمیمن. بو
اشلرنڭ همه‌سی تجربه‌سزلك، حتی تربیه‌سزلك، نهایت
کیله‌چکنی اویلاماوچیلقدر. آلارنڭ شول تجربه‌سزلك، هم
تربیه‌سزلکارینڭ ضررلاری اوزلرندن آرطوب باشقه‌لرغه‌ده
تییه‌در. ئلی مین اخلاق کتابی یازمیمن. سزگه اخلاق
اوگراتونیده دعوا قیلمیمن. بو جمله‌لر سزنڭ سوزڭز
مناسبتی بله‌ن یازلدی. قسقه‌سی: اش یوقدن اش بولسون
دیب کنه مکتوب یازماغانلغمنی بلدره. مونی اثبات قیله‌سم
کیله. مکتوبلرمنڭ هر برسی محبت، چن محبت‌نڭ سوقی
بله‌ن یازلالر. درست محبت برگنه طرفدن بولسه ایکی
قلبنڭ برگه قوشلووی، کوڭل برله‌شووی ممکن توگلدر.
مین بو حقده‌غی فکرڭزنی صوڭغی مکتوبڭزدنگنه بلدم.
ایندی عفو ایتڭز. موندن صوڭ سزنی بورچماسقه چن
کوڭلم بله‌ن اجتهاد قیلوب قارارمن. سزگه توشکان محبتمنی
اچمده صاقلاب ئوله‌رمن. آرتق حالم قالمادی. خوشڭز!

ناجی.

Нац. библиотека им. А.З. Валиди Респ. Башкортостан

ناجی افندی!

صوڭغی مکتوبڭده تاتار قزلرینڭ طورمش وعادتلری نڭ بر چیتنی کرگانگه کوره، بو ایسه مینم اچمنی ایـڭ یوشرا تورغان اش بولغانغه بو مکتوبگه‌ده جواب یازمی قالدرونی تیوشسز کوردم. سزده محبت‌نڭ بودرجه‌ده یعنی اوزگز تعریف قیلغان‌شیکللوك‌بولووینه کوڭلم همان اشانمی. اوزڭ پاك کوڭللی، وجدانلی ایکانگنه بومکتوبڭ شاهد بو لورغه یارارلق. مونی اعتراف قیلمی چارەم یوق. بـو مکتوبمده میندە بر آز اخلاق صاتسەم عفـو ایته‌رسزمی؟ مونا منم دنیاده چن محبت بارلغینه اشانماومه برنچی سبب کوز آلدنده‌غی بولوب تورغان واقعه‌لردر. شولار مینی مکتوب بله‌ن‌گنه عرض قیلغان محبت‌که اشانماسقه قوشه‌لر. تاتار یگتلرینڭ عادت‌لرن بلکان کشیلرگه بو برده‌گـنه یه‌شرن اش توگل. بر قزنی قورغان توزاقلرینه‌توشررگه تله‌دیسه‌لر بیك کیلشدرکان بولوب توغری مین سینی یاراطام آه چدار حالم یوق، دیب‌خط یازغان بولالر. مونڭی خط لرغه آلدانغان قزلرنی مین بر یاقدن قزغانامن. بر یاقدن آلارنڭ شول درجه‌ده تیز آلدانولرینه آچووم‌ده کیله. کورو، سویله‌شو، مکتوب آلشولرنڭ هیچ برسی عیب توگل. فقط قزلرنڭ بو کشیلرنی تیکشرمی، نیتمی، تربیه

لرینه قارامی، کیلەچکلرینی اویـلامی باری قزق اوچون آلدانشوب عاشق بولدم دیب آلدانولری عیب‌در. نیگه بردەگنه یەش وقتلرینك قیمتنی تقدیر ایته آلمیلر. مکتوب یازغان هر یگتکه «ئه بومینی یاراتا ایکان، قارشی یازمی قالو قزغانچ، بیچاره مینی کورگاچ چدار حالی قالما غان ایکان» دیب قارشی جواب یـازه بـاشلاساك خراب بولغانڭنی بلمیده قالورسن. بو سوزلرم عمومی سـوزلر. ئه خصوصی قاراغاندە: محبت بولور. لکن بوحقدە ایرکنلەب فکر یورتەسم کیله. اش اوتکاچ اوکنوده فایدە بولماغانغه کوره میڭا اویلارغه ایرك بیرڭز. صبر ایتوب محبتڭزنی بر آز باصوب تورڭز. محبت صوڭندە طورمش‌لرده کیله، بوـ لارنی اویلارغه کیرەك. مەنگیلك سعادت‌نڭ نیچوك ایتکاندە بولاچاغینی اونتورغه بارامی. بو سزگه عقل اورەتو توگل. اوزمه تعلق ایتکانگه کوره یازام. آرتق کیلشسز سوزلرم بولسه عفو ایتەسز!

سانحه.

سانحه خانم!

اوتکان مکتوبڭزگه قارشی خـط یازونی، مـکتوبڭزنی اوقغاندن صوڭ تیوشسز بولور دیب بلمیمن. اوتکان خطـڭز مینی حقیقتا توشندردی. یازغان مکتوبڭنی اوقو بلەن قنا-

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Республики Башкортостан

عت حاصل ایتەم. مکتوبلرمنی جوابسز قالدرماوگز مینی نی درجەدە شادلاندرغانن بلسەگز! . . . هر بر مکتوبگنی بلمیمن، نیچە رەت اوقی تورغانمندر. سز فکر یورتودە، مینم اخلاق وطبیعتمنی تیکشرودە تمام تمام اختیارلیسگز. یالغز مینم محبتم سزنڭ سعادتگز اوچون کافی بولمایاچاغینی اوزمدە بلەم، کاشکە هر بر تاتار قزلری سزنڭ کبك بولسە ایدی . . . اویلارغە اختیار بیردم دیب ایتورگە سز منم اختیارمدە توگلسز.

دنیادە مسعود یاشار اوچون ایکی طرفنڭ بربرسینە کفو بولووی تیوشلیدر. آرتق یازارغە حاضرلزومی یوق دیب بلەم. ذاتا سزگە مکتوب یازە باشلاسام تلم تولغە. سزنڭ خیالگزغە مغلوب بولا. آرتق خوش!

ناجی.

ناجی افندی!

مکتوبلرگزدە محبت حقندە آز یازا باشلادگز. . ئالە فکرگز اوزکارە باشلادیمی؟ هر وقت شولای جدیلك کیرەك. . . محبتدن صوگغی مقصودگزنڭ نرسە ایکانن آڭلای آلمیمن. . عمرلر اولچاولی. قوری محبت محبت دیب یورودن بر نرسە بولمی. دنیا بولغاچ هر کمنڭ بر اشی بولورغە تیوشلی. ایکی طرفنڭ کفو بولور

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Респ. Башкортостан

غه تیوشلی ایکانن نی اوچون یازدڭز؟ آڭلامادم. .

سانحه.

سانحه خانم!

مکتوبمنی جوابسز قالدرماوڭز اوچون نی قدر شاد لانامن. بلسه‌ڭز! . «محبت» کلمه‌سینی کوب یازوب سزنی بورچونی وجدانم کوتارمی. چونکه مونڭ ڠلی یالغز بر طرفده‌غنه بولووی احتمال. بو حقده یازودن اوزمنی کوچله‌ب بولسه‌ده توقطاامن. محبتدن صوڭغی مقصودمنی فکرڭزنی تلگاندن صوڭغنه ایتور ایدم. ایکی طرفنڭ بر برسینه کفو بولورغه تیوشلگی مسعود یاشار اوچون. . . توب مقصودمه ایرشور اوچون سزنڭ طرفده‌ده محبت بولورغه کیره‌ك. . . بو حقلرده آرتق تفصیلات بیررگه قورقام. سزنی یالقتودن قورقماسام ئلله نیچه‌شه‌ر صحیفه یازار ایدم، مکتوب یازه باشلاسام آرتق بولماسون دیب قورقام. مکتوبلرڭزدن ئلله نیندی اسرار ومعنالر چغه. تکرار اوقوبله‌ن مشغولمن. آڭلاشاماغان بعض اشلر مکتوبنی آچق یازوغه مانع بولادر. مکتوبڭزدن مینی محروم ایتماوڭزنی امید ورجاء ایته‌م. عفوڭزنی امید ایدوچی.

ناجی.

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Республики Башкортостан

ناجی !

مقصودڭنی تمام بلە آلسام فکرەنی یازار ایدم. یوقسە یازە آلمیمن. دنیادە بر مقصودسز بر اشنڭ آخرن بلەی قوری خیال بلەن یورکان وقتدە آلدانو واوکنوگنە بولور. ایکی طرفنڭ بر برسینە کفو بولورغە تیوش بولوی مسعود یاشاو ابچون دیکان سوزگزدن برنی قدری نرسەلر آڭلارغە ممکن. مقصودڭنی تمام آڭلاب یتە آلمیمن. اوز طرفمدە ڭاله نینەدی صزلانو.. ومحبت بارلغینی بلمیمن. بو اورندە حاضرگی کونلمن بیکرەك کیلەچکمنی اویلیمن. باشم کیلەچکدەگی سعادتم بلەن مشغول. عفت سایەسندە سعادتکە ایرشو برنچی مقصودم. موندە باشقە یاشرن سرلر یوق.

سانحە.

ناجی بو مکتوبنی آلغاچ اوزینڭ مقصودن یازماقچی بولدی. اول اوزینڭ چن مقصودن یازارغە جسارت ایتە آلمی ایدی. اول کوچن جیدی، بار قوتی بلەن توباندەگی مکتوبنی یازدی:

سانحە خانم !

صوڭغی مکتوبگز مینم کوبدن بیرلی یازارغە جسارت ایتە آلمی تورغان فکرمنی آچق صورتدە یازارغە یول

Нац. библиотека имени А. З. Валиди Респ. Башкортостан

آچدی. مین بو فکرمنی یازار اوچون بار قوتمنی جیدم. قوری محبتدن البت بر اش‌ده یوق. محبتدن مقصودم سز‌ـ نلڭ بله‌ن عمرم بوینچه برگه تورورغه تله‌و. اوزمنڭ راحت وسعادتمنی شونده‌غنه دیب بلودر. مشروع صورتده، عفت دائره‌سنده بو مقصودم حاصل بوله قالسه مین اوزمنی ایڭ بختلی کشیلر جمله‌سندن دیب بله‌من. مونا شولای مه‌نگی مسعود طورراوچون ایکی‌طرفنڭ بربرسینه کفوبولوی‌تیوشلیدر. شول مقصود بله‌ن سزنی کوردم. یاراتدم، چن کوڭلم بـله‌ن یاراتدم. محبتڭز کوڭلمده تمام اورنلاشقاندن صوڭغنه محبتم نی عرض ایتارگه جسارت ایتدم. باشدوق برده مناسبتسز بو فکرمنی یازارغه، عرض ایتارگه‌معقول بولمادی. مکتوب یازوب، سزنی بورچوومده وباشقه‌لرده محبت عیبلی. سزنی یاراطدم، هم شونی عرض قیلدم. بو مکتوبم بله‌ن چـن مقصودمنی یـازدم. منم ترجمهٔ حالم، وباشقه جهتلرم سزگه آرتق مجهول توگل. اویلارغه، فکر یورتورگه اختیارایسز فقط مینم یاراطووم، مینم مصلحت کورووم بله‌ن‌گنه اش بولمی. بتون قوت، بار اختیار، منم سعادتم باری سز‌ـ نلڭ قولده. محبت اوچون باشقه شاهدم یوق. یوزمنڭ صا‌ـ ریلغن، آز وقتده شول درجه اوزگاروومنی کورسا‌ڭز شا‌ـ ید قزغانور، محبتم کامل ایدیکنه اشانور ایدڭز. کیچه‌لرم

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Республики Башкортостан

نی سزنی اویلاو بلەن اوتکارەم. خیالڭز آلدمدە اولدیغی حالدە ساعتلر بوینچە توشنەم. ایندی جوابڭزنی کوتەم. بوحقدە مینی معذور کور! مینی قزغان، منم مسعود بولووم اوزوڭە باغلانغان ایکانن بل!

عفو ایتڭز، اسیرڭز ناجی.

ناجی افندی!

صوڭغی مکتوبڭزدن مقصودڭز نی ایکانن تمام آڭلادم. عمردە برگنە کیلە طورغان اش بولغانغە کورە بو حقدە کوبرەك اویلارغە توغری کیلە. حاضرگە نی یازارغە دە بلمیمن. طاغی برجواب یازارمن.

سانحە.

سانحەنڭ قسقەغنە بولغان اوشبو جوابی ناجیغە زور امید بیرگان کبك بولدی. ناجی ایندی سانحەدن اوزون بر جواب کوتە ایدی.

سانحەنڭ تربیەلی، هم اوزینی گوزل طوتە بلگان قز ایکانینە تمام اشاندی. شونڭ ایچون بارغانغنە صایون سانحەغە مفتون بولا، بتون قلبی سانحەنڭ خیالی بلەن تولی ایدی. سانحەدن تیزگنە جواب کیلمگاچ ناجی طاغن مأیوس بولا باشلادی. نهایت ناجی طاغی بر مکتوب یازدی:

سانحه خانم!

اوتكان مكتوبمه قارشی یازغان قسقه، فقط معنالی جوابکزنی آلغان ایدم. آه بو جوابکز، نی چاقلی امید بیرگانن بلسه‌کز . . . آنداغی وعده‌کزگه بناءً مین بو کونگه چاقلی طاغی بر مكتوبكزنی کوتکان ایدم. لكن امیدم بوشقه کیتدی. بو وقتلرده اوتکان کونلرم طبیعی کونلردن ملڭ قات اوزون بولوب کورندی. مینوتلرنی اوتكاروده آغر بولا باشلادی. نهایت اوشبو مكتوبمنی یازارغه قرار بیردم. مونده یازارلق بر پاکی آش یوق. بر قوت تأثیری بله‌نگنه یازام. سزنك نی فکرده ایكا- نکزنی بلسه‌مده . . . اوزکزنی کوروب تمام فکرمنی بلدر- سه‌م.. لكن بو اش ممكنمی؟.. آه بزده‌گی عادت. قسنقی تورمش.. بتون مقصودلرنی جیمره، تله‌گان تله‌كلرنی ادا قیلورغه مانع بولا. نهایت طاغی مكتوب یازارغه مجبور بولاسڭ. مونه طاغی جوابکزنی کوته‌م. باشقه یوق.

ناجی.

ناجی افندی!

صوڭغی مكتوبكزنی‌ده آلدم. محبت چن کوڭلدن بولسه کونلرنی اوتكارونك آور بولوونده شبهه یوق. مین ئلی بر نرسه‌ده اویلاب یتكره آلغانم یوق، مونك کوب اویلی

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Респ. Башкортостан

نورغان اش ایکانی اوزگزگه معلوم، کوگلنیگنه رعایه قیلما
غانده مونده کوب اویلارغه، کوب صناشورغه توغری
کیله. بولار برسیده عیب توگل. راحت، وسعادت شول
وقتده‌غنه مه‌نگیلك بولورغه‌ممکندر. کوروب‌سویلاشورگه
مانعلر بار دیب‌ایته‌سز. مینمچه مونده آرتق برمانعده یوق
بو بیك طبیعی هم ممکن بولغان‌اش. چن‌چن طانشو،اخلاق
وطبیعت‌نی بلو ایچون موندن باشقه ممکن توگل. مونی هیچ
کم انکار ایتمه‌س، کورو، سویله‌شو عادی بر اش بولورغه
تیوشلی. یعنی بونی ممکن‌توگل، فلان دیب زوغه جیبه‌رر
گه کیره‌ك توگل. طورمش، بر کشینك عمری .. استقبالی،
بولارغه باغلانغان سعادت دیگان نرسه همه‌سی چن اویلا-
وغه، خلق وطبیعت نی تجربه قیلوغه باغلیدر. موندی
اشده هیچ کمنك خاطری رعایه قیلنورغه تیوش توگل
عفت، صداقت یول باشی بولغان مدتده مونده قورقوب
تورلق هیچ نرسه یوق. هر کم اوزینك سعادتی ایچون
طرشورغه، همده بوکا ایرشورگه تله‌گان مدتده همه مانع
لرنی بر یاقغه قویوب طورغه کیره‌ك. چن تورمشقه‌کرگه
حاضرلنگان کشیلرگه بولارنی توشنو تیوشلیدر. قوری
مکتوب فلان بله‌نگنه تورمش نیگزن قورو، طشقی واق‌نر-
سه‌لرگه‌گنه آلدانونك آخری خیرلی بولماس. جواب‌یازار-

Национальная библиотека им. А.-З. Валиди Респ. Башкортостан

غه وعده قیلغان فکرمده اوشبولرنی یازو ایدی. نیگزلی محبت اوچوب بو اشلر، اوشبونده یازلغان فکرلر ضرور- در. قاپلغه منم فکرم اوشبو.

سانحه.

سانحه خانم!

صوڭغی مکتوبگزنڭ نی درجه تیران فکر، تورمشقه توغری قاراو بلەن یازلغانن کوروب فکرگزنڭ توغریلغنه حیران قالدم مکتوبگزنی تکرار اوقوب بتون قایغیلرمنی اونتدم. ایندی مین شادلق بلەن مینوتلرمنی اوتکاره باشلادم. کورو، سویلەشونڭ نیو شلگی حقنده آرتق یازوب توررغه ده لزوم طابمیمن. ذاتا کوروب اخلاق وطبیعتلرنی صناشما غان ایکی کشی نڭ برلەشولری ممکن توگلدر. منم مکتو- بلرم کورشو، سویلەشوگه مقدمهگنه ایدی. شو مکتوبلرمنی واسطه ایتوب سزنڭ فکرگزنی بلدم، بر قدری اولسون اخلاقگزنی توشندم. بو اشلر مینم مطلوبم اوچون اینگ ضروری اشلردن حساب قیلنهدر. مونده یازوب توررغه، چن حسیاتمنی آڭلاتورغه سوزطابا آلمیمن. منم اوی وفکرم تماما شول محبت تیرەسندە ایلەنه. باشقه سوزلر کورشکانده.

ناجی.

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Респ. Башкортостан

ناجی بلەن سانحە آراسندەغی صوڭغی کونلـردە یازلغان مکتوبلر:

سویکلو ناجی!

صوڭغی کونلردەگی اوزمدە بولغان اوزگـارشلرگە اوزمدە تعجب ایتەم موندن أُلك سیندن مکتوب کـیلسە کیلمسەدە بر بولا توغان ایدی. ایندی مکتوبلرنی کوتوب آلام. اوزمدە بولغان حسیاتنڭ آلماشوینە تعجب ایتەم. اوتکان وقتدە ساعتلرنی توگل کونلرنی حساب ایتمی، تیز لك بلەن اوتکارە ایدم. ایندی کونلر توگل، مینوتلـردە آغرلق بلەن اوتەلر. کوڭلمدەگی حسیاتمنی بلدرە آلماوم آچق معلوم. کوروب سویلەشکاننی کوتمی بو مکتو- بمنی یازام. سین بزگە کیلـگان وقتدە ایتە تورغان سوز- لرمنڭ کوبسنی اونتقانمن. بلمەم نی سببدندر خاطـرمدن چقـــغانلر. سز مینم ئەتی ئەنی حقندە یازغانـــسز. محترم ئەتی ئەنیلروم مینی تربـیە ایتـکانلر. منم تربـیە وعفتمە اشانالر. آلار میڭا ادب دائرەسندە حریـت بیر- کانلر. کورشو سویلەشوگە آلار طرفندن هیچ بر مـانع یوق. آتا آنا جهتندن نی قدری مسعود ایکانمنی تعریف ایتە آلمیمن. مین اول یاقدن چن بختلیمن. طبیعی آلار مینم بخت، سعادتم اوچون چن کوڭللری بلەن اجتهاد ایتە-

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Респ. Башкортостан

لر. آلارغه اطاعت ایتو بلهن آلارنی شادلاندررغه بور-
چلیمن. سزنك موندە کیلووڭزگه آلار هیچ بر بورچلمی.
شادلانەلرغنە. باشقەسی کورشکانده.

سانحه.

گوزەلم سانحه!

دنیادە تورلی راحتلرنك بولووینه آرتق اشانمی
ایدم. ایندی اشانامن. استقبالمنك قویاش توسلی یاقتی
بولووینه ایمان کیتردم. محبتم کوندن کون تزاید ایته.
پدرڭزنك خلقینی نی درجەدە یاراتقانمنی بلسەڭز. . .
موندن صوڭغی ممکن بولا تورغان اشلر امرڭزگه تابعدر.
سعادت وراحتمنك سزگه باغلانووینه قناعت حاصل ایتدم.
سینی کوروب قایتقاندن صوڭ بولغان عمرم مینوتلرینه
چاقلی صانالوب اوتەلر. کون وتون اویلاغان اویلارمنی
اویلاب قاراسام همان شولای سینی اویلاغان بولوبچغەم.
اوچسز وچیکسز بولغان بواوی همان شولای بارە. عمرمنك
آخرینه چاقلی اویلرم دوام ایتار توسلی کورونه. نهایت
استقبالدەغی سعادتلرنی اویلاب اوزیمه جدیت بیرەم.
کیله چکنی اویلاو بلەنگنه کوڭلم طنچلق طابا. چیکسز شادلانەمن.
شول رەوشلی عمرلر اوتە، باری بو کونلرنك تیزرەك

اوزوویڠنی تلیمن.

ناجی.

عزیزم ناجی!

مین ایندی اوز اوزمدن کولەم. محبت‌نڭ آدملرگەبو درجە تأثیر ایتووینە اشانمی ایدم. حتی چن محبت‌نڭ بارلغینە انکار ایتە ایدم. بوڭا ایسە مقدم‌دەگی مکتوبلرم شاهددر. ایندی محبت، عشق دیگان نرسەلرنڭ بارلغینە قناعت حاصل ایتدم. اوزینە مەنگیلك ئیبدەش صایلاودە، آنڭ اخلاقنی تیکشرودە هر بر کشی چن وجدی اجتهاد ایتارگە تیوشلیدر. مین مونی هروقتدە ایك آلدە طوتدم اوزمنڭ اویلاغان فکرمە توغری کیلگان، سعادتمنی کوتکان باری سین‌گنە. ایندی مین‌اوزمنڭ اجتهادمدە آلدانماوومە مقصومە ایرشوومە اشانامن مین تلەگان اشکە آتا آنامنڭ رضا بولووندە شبهە یوق مونا مین‌اول یاقدن چن مسعود- من. حاضر کوب یازوب توررغە، حسیاتمنی تعریف قیلوب ماتاشورغە لزوم کورمیمن فقط‌ایلەچکدەگی یاقن هم یاقتی کونلرنڭ تیزرەك یتوون، مسعود ساعتلرمنڭ تیزرەك کیلوون کوتەم.

باقی محبت ایلە سانحە.

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Респ. Башкортостан
Государств. Баш. ...
...ستان مرکز حکومەتینك
خالق کوتوبخانەسی

بهاسی ۱۰ تین. پوچطه ایله ۱۲ تین.

библиотека им.
Респ. Башкортостан